N°. 13. 1853.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
's Maandags-, Woensdags- en Zaturdags-avonds.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DINGSDAG 24 MEI.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 3.00.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . » 3.50.
Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 40, Ned. Cour.

Het Ministerie.

Wat was bij het optreden van het ministerie Donker-Van-Hall, de algemeene indruk?

Die eener zamenstelling zonder eenheid; van een bijeentreden van eenige menschen, zonder gemeenlijk beginsel.

Maar die mannen hadden ééne taak. «De kern der natie» te redden van de bisschoppen.

Die mannen hebben vier weken geregeerd.

Wij vragen niet: hebben zij door de ontbinding der Kamer constitutionneel gehandeld, wijs gedaan, of het zaad eener veete gestrooid, dat onder het bestuur van een «staatkundig hoofd» en van een «handig minister» als de Heeren Donker en Van Hall, welig tieren zal.

Wij vragen, hebt gij uwe *taak* verrigt? Hebt gij blijk gegeven, dat de indruk over *het gebrek aan eenheid* in uwe zamenstelling, verkeerd was?

De taak verrigt? — Zijn de bisschoppen NIET *erkend?* — Is niet tot hunne erkenning *besloten?* — De *Staats-Courant* zwijgt. — Het ministerie zwijgt. — Of is dit eene zaak, daar de «kern der natie» niets meer mede te maken heeft? — Waarom niet, wanneer hetgeen wij zeggen onwaar is, ronduit en ridderlijk in de *Staats-Courant* gezet: «de regering *kent* den Heer Van Vree *als bisschop van Haarlem niet*; van wege de regering is over zijne erkenning *door geen Minister gehandeld*; de regering zal geen *bisschop van Haarlem* erkennen, al bood de Heer Lightenvelt ook zijn ontslag aan.»

Gebrek aan eenheid? — Het bewijs zal spoedig volgen. — Vier weken zitten die mannen reeds bijeen; steeds onder de volmaaktste eenstemmigheid? Is er nog van *ontslag* van geen hunner sprake geweest? Of bedriegen wij ons, zoo dit reeds *niet* bij *één aanbod* gebleven is?

Verlangt de Heer van Doorn niet reikhalzend naar de ontheffing van het departement van Financiën?

Wij voorzagen dadelijk, dat de Heer Donker onmogelijk lang minister kon blijven. — Het spel is nu aan den gang; dat stuk kan van het bord en weder in de doos geworpen worden.

Maar die over fokkeschoot gaat, is niet ontslagen van de verantwoordelijkheid voor het van wal steken.

Wij hopen voor den heer Donker en zijn karakter, dat hij tot den laatsten man in het Ministerie blijven zal.

Buitenlandsche Stemmen.

De *Amsterdamsche Courant* geeft een bijvoegsel vol «*Buitenlandsche Stemmen*,» om haren lezers eens regt duidelijk te maken, hoe toch eigenlijk onze tegenwoordige politieke toestand geschapen is.

Het ware gewis beter, dat de *Amsterdammer* hare eigene stem deed hooren en niet nu, na dat de gal is uitgespuwd en het gif de werking heeft gedaan, onverzettelijk bleef zwijgen over feiten, die door ons en anderen bepaaldelijk aan het ministerie, waarvan de hoofdpatroon ook de ziel is van de oude *Amsterdammer*, worden verweten.

Welke «*Buitenlandsche Stemmen*» zijn het, die de A. C. doet hooren, opdat de Nederlandsche Natie leere, wat haar eigenlijk is wedervaren en beschoren?

Het zijn «*stemmen*,» die opgegaan zijn in «*The Times*,» in den «*Morning Post*,» in het «*Journal des Débats*» en in de «*Preussische Zeitung*.»

Inderdaad alle, met uitzondering der laatste, met roem bekende dagbladen.

Laat ons echter eens van naderbij beschouwen de waarde, die, wegens gehalte en oorsprong, mag worden geschonken aan de bedoelde artikelen in de bedoelde couranten.

Niemand zal, vertrouwen wij, ons tegenspreken, als wij zeggen: dat noch in Fransche noch in Engelsche dagbladen ooit gewag wordt gemaakt van ons vaderland. De enkele keeren, dat dit gebeurt, gelijken de berigten, die omtrent onze zaken gegeven worden, meer op anecdotes dan op de waarheid. De schrijvers van den eersten rang, de tijdschriften van alouden roem, maken zich aan deze buitensporige onbekendheid met wat wij zijn, met wat er bij ons gebeurt, schuldig. Behoeven wij voorbeelden bij te brengen? Men herinnere zich de reis van Dumas naar Holland, de bespottelijke artikelen over Nederland en zijne Koloniën, door de *Revue des Deux Mondes* gepubliceerd, enz. Sedert het Belgische tractaat van 1839 is Nederland, als staatkundig land, teregt dan of te onregte, dood voor de fransche en engelsche drukpers. Dat het de waarheid is, kan bijvb. worden nageslagen door elken verzamelaar van *de Times* en van het *Journal des Débats*. Men vindt er geen enkel eigenlijk hoofdartikel in over al de hervormingen, die na 1848 in ons land hebben plaats gegrepen, noch over de wetgeving, noch over ons handelsstelsel, noch over onze verbazende voortschreden op den weg van nijverheid en spoorwegen. De engelsche en fransche dagbladen zijn dus geene naauwlettende opmerkers van onzen toestand. China is hun beter bekend dan Nederland.

Maar nu komt een crisis in het land: een crisis, die, naar het ons toeschijnt, voor het Buitenland slechts gewigtig is geworden, *omdat men er Frankrijks hand in erkent*, en men dus, door de Nederlandsche zaken te gaan beschouwen, eigenlijk hoopt een blik in Frankrijks bedoelingen te werpen. Nu schrijft, hoe beroemd dat blad ook overigens zij, ten gevolge van de eene of andere mededeeling, geholpen door eene half verdwenen herinnering aan onzen toestand van vóór 1830, de Heer Bertin of een ander, artikelen over onzen toestand, die eigenlijk door hunne ongerijmdheden zich zelven wederleggen. Alles wordt er door elkander gehaspeld: en de Hollander, die de artikelen met aandacht leest: moet vragen: «Hé, ik wist nooit dat het er eigenlijk zoo bij ons uitzag.»

Wij zullen ook bewijzen, wat wij zeggen.

Vooreerst *de Times*. Als gij de *Amsterdamsche Courant* leest, zoudt ge haast trotsch er op worden, dat die reus der dagbladen hoofdartikelen schrijft over ons landje! Verheug u niet al te zeer. De «*artikelen*», waarvan de A. C. gewaagt, zijn geene «*hoofdartikelen*» maar kleine, heel nietige artikelen, waarvan het eerste is weggeschoven *onder het nieuws*, en het tweede in een *hoekje*, als om een gaatje te vullen.

«*De Times* heeft het volgende gezegd over den tegenwoordigen politieken toestand van Nederland», aldus de eerbare Amsterdammer. Wat heeft *de Times* gezegd? Het blad geeft een *uittreksel van het programma van het Ministerie*. Al wat de A. C. doet voorkomen, dat *de Times* zegt, heeft *de Times* van 30 April gezegd, «*dat het nieuwe ministerie heeft gezegd*.»

Maar *de Times* zegt toch zelf er ook iets bij? Ja, vijftien en een halve regel. Dat is wat klein; en om daarin tegemoet te komen, schaamt zich de eerbare *Amsterdammer* niet, een *logen* op te disschen, door te zeggen: «*Na een kort verslag* «*gegeven te hebben van het programma der Ne-* «*derlandsche Ministers, laat de Times van 30* «*April ll. er op volgen*:» De *Times* heeft echter geene enkele letter meer gegeven, dan hetgeen de A. C. getrouw heeft vertaald: zijnde een uittreksel van het ministerieël programma, en voorts de bedoelde 15½ regels.

En die regels bewijzen juist, dat de correspondent van *de Times* (want het is de *Times* zelf niet) zelfs de Ministers niet kent, die aan het roer zijn van den Staat. Hij gelooft: «*dat het nieuwe* «*ministerie aangespoord is door een vrijzinnigen* «*en verlichten geest.*»

Pahud, Enslie, Forstner[illegible] zijn aangespoord door een vrijzinnigen en verlichten geest! Van Hall en van Doorn, die onder anderen stemden *tegen* de scheepvaartwetten, zijn ook al aangespoord door een vrijzinnigen en verlichten geest!! De *Times* moge teregt beroemd zijn; maar dat geeft het regt nog niet, om, op rekening van die beroemdheid, dwaasheden te zeggen.

Het tweede artikeltje van de *Times*, dat wel met behulp van een loup mag gezocht worden, staat in zijn No. van den 13den en niet van den 12den, zoo als de A. C. zegt. Is die vergissing van dagteekening *toevallig* of gedaan, om het naslaan te bemoeijelijken? Wij durven het niet beslissen. Zeker is het echter, dat vooreerst «*het artikel van de Times*,» zoo als de A. C. het aankondigt, een stukje is van zes en twintig regeltjes van de smalle kolommen van dat blad. Even zeker is het, dat de *Times* niet spreekt van «de oppositie-bladen,» maar eenvoudig van eene «*assertion of a catholic journal*.» Niet minder zeker is het, dat de A. C. heeft vertaald: «*No governmental measure* APPEARS *yet to have legally established the consumation*,» door: «Geen maatregel van de regering *heeft* tot nu toe wettig die tot stand brenging *bekrachtigd*,» in plaats van: «Geen maatregel enz. *schijnt* tot nu toe enz. *bekrachtigd te hebben!!!*» Welk eene eerlijkheid!

Dat tweede artikeltje van de *Times* pleit overigens alweder voor ons beweren, dat het beroemde blad zelfs onze constitutie niet kent; want met goeden ernst durft het daarin beweren, dat de eisch der Catholijken zou zijn «*in strijd met alle beginselen van het regt!!*» Hier heeft de *Times* aan zijne eigene constitutie gedacht, aan welligt aan zijne anglicaansche kerk; misschien ook wel aan

den onverdraagzamen eed, die bij het binnentreden van het Parlement moet worden afgelegd.

Over het lange en soeperige artikel van de *Morning-Post* behoeven wij niets anders te zeggen, dan dat het door een Brusselaar is geschreven. Een goede waarborg, dat in Nederland de Natie leere wat er in haar land omgaat, door het lezen van een Engelsch artikel, dat te Brussel is gefabriceerd!! Welk een certificaat van oorsprong!

Slechts één staaltje om te doen zien, welke waarde dit artikel van de *Morning-Post* heeft. De brief begint met de verklaring, «dat de aanhan- «gers van het jongste kabinet Thorbecke afgeschrikt «of beschaamd zijn, om eenige zinspeling te ma- «ken op de *geheimzinnige* onderhandelingen met «Rome, *beangst om het hangende geschil op zui- «ver staatkundig terrein over te brengen.*»

Is er immer grover onwaarheid gedrukt? Heeft men immer, met grover onbeschaamdheid, op de schouderen van de tegenpartij geworpen, wat men *zelf* heeft gedaan?

Wie was het, die beangst was, om het hangende geschil *op zuiver staatkundig terrein* over te brengen?

Wie heeft de predikanten in beroering gebragt? Wie heeft smaad en laster gebruikt, om de menigte te verblinden? Wie heeft uitgeroepen: «Het Evangelie is in gevaar?»

Waren dat de aanhangers van het vorige kabinet, of de voorstanders der tegenwoordige coalitie?

Na dit enkele staaltje zal het wel overbodig zijn, de belagchelijkheid van de brieven uit de «*Morning Post*» verder aan te toonen.

De artikelen in het *Journal des Débats*. Ja, dat zijn hoofd-artikelen; maar zij getuigen niet minder van onbekendheid met onzen toestand, dan al de vorige.

Reeds hebben wij aangetoond, dat het de heer van Hall of een zijner vrienden moet zijn, die de bouwstof tot deze artikelen heeft geleverd; want er staat «*nieuws*» in, dat men zelfs in Nederland nog niet weet.

Wij publiceren onder de «*Ingezonden Stukken*» een artikel, dat meerder licht over de *waarde* en den *oorsprong* dier artikelen verspreidt.

Die ze overigens in allen deele wil wederlegd zien, leze de «*Echo Universel*,» die deze, trouwens van wege de bespottelijkheid der stellingen zelve zoo gemakkelijke taak, zeer goed heeft vervuld.

En eindelijk de «*Preussische Zeitung.*» Men proeft er de Nederlanderachtigheid uit, reeds bij den eersten regel. Natuurlijk. Gelijk de heer Groen de schutsgod is van *De Nederlander*, is de heer Stahl het van de *P. Zeitung*. De anti-revolutionnaire zuurdesum is het cement, waarop die courant staat opgetrokken. Wij hebben zooveel pleizier van onze «*Nederlander*,» dat het waarlijk onmogelijk is, om ons het pleizier van de refutatie eener Nederlanderachtige Duitsche courant te veroorloven. Wie de «*Nederlander*,» eerst vertaald in het Duitsch, en daarna uit dat Duitsch weder vertaald in het lier-dicht-hollandsch van de *Amsterdamsche Courant* wil lezen, make kennis met dat uittreksel uit de «*Preussische Zeitung*,» die — de heer Stahl neme het ons niet kwalijk — ons de moeite niet waard is, te beantwoorden.

Wij zijn gelukkig in staat, aan onze lezers te kunnen mededeelen het *Adres*, waarbij de Synodale Commissie aan den Koning den *Herderlijken brief* heeft aangeboden.

Gelijk te verwachten was, stemt dit waardig gestelde stuk met de strekking van den *Brief* overeen.

De inhoud, ook van dat stuk, bevestigt de meening, dat de hervormde kerk, — want *in háár naam* te spreken, komt *alleen* de *Synode* of hare *Commissie* toe, — daarin met ons overeenstemmende, afkeurt, dat *godsdienstige bezorgdheid* in *politieke opgewondenheid* worde verkeerd, en oordeelt, dat de Grondwet geenen aanval op de vrijheden dier kerk, noch verkorting harer regten gedoogt.

»SIRE!»

»De Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk, dezer dagen te 's Gravenhage vergaderd, heeft het terstond van hare roeping geacht, met allen ernst te overwegen, wat haar zoude te doen staan, bij kennisgeving van de wijze, waarop uit Rome de bisschoppelijke hierarchie op nieuw in Nederland gevestigd en ingevoerd werd. Nadat reeds de roepstemmen van vele duizenden onzer Protestantsche medeburgers tot Uwe Majesteit gekomen zijn, heeft zij geoordeeld, dat het minder noodig kon zijn, bij opzettelijk vertoog, ook nog meer bijzonder in naam der Hervormde Kerk Uwer Majesteits hooggewaardeerde bescherming voor onze Kerkelijke en Godsdienstige belangen in te roepen, dan wel een woord tot onze vaderlandsche gemeenten te rigten, waardoor onder Gods zegen, haar opgewekte ijver, zooveel noodig, zoude bekrachtigd, *bezadigd en geheiligd* kunnen worden. Zij heeft met algemeene overeenstemming besloten, tot dat einde den *Herderlijken brief* te doen uitgaan, dien wij de eer hebben, hiernevens over te leggen, en alzoo in de allereerste plaats, met gevoelens van allen ons betamenden eerbied, ter kennisse van Uwe Majesteit te brengen.

»Maar, ter aanbieding van dat woord, ons wendende tot Uwen Koninklijken troon, is het ons ook behoefte, onze ernstige bede bij die der duizenden en tienduizenden te voegen, dat het Uwer Majesteit ten allen tijde behagen moge, *de vrijheden en regten onzer Kerk, overeenkomstig de bepalingen der Grondwet*, met al de U verleende magt *te beschermen en te handhaven.* Wij doen dit met al den aandrang, dien het hoog gewigt der ons heilige en dierbare zaak vereischt. Maar, gelijk het ons bitter smarten zou, wanneer wij deze belangen met de bekommernis van twijfelende gemoederen aan eenen Koning uit het stamhuis van Oranje moesten aanbevelen, zoo verheugt het ons, Sire! dat wij het integendeel mogen doen met de betuiging van ons vast vertrouwen op het besef van heilige roeping en pligt, dat in de borst van onzen Koning leeft.»

»En hiermede Uwe Majesteit en Zijn Huis aan Godes genade en almagtige hoede bevelende, en over Uwe Koninklijke Regering Zijnen milden zegen afsmekende blijven wij

»Uwer Majesteits getrouwe onderdanen,

»*De Algemeene Synodale Commissie van de Nederlandsche Hervormde Kerk*,

»(*Was get.*) J. BORSIUS, *President.*»

»TIMMERS VERHOEVEN, *Secretaris.*»

»'s Gravenhage, den 22 April 1853.»

Het antwoord, dat de vorige ministers den Koning voorstelden te geven, was »*waakt en zal waken*, dat »door die invoering *niemands regten worden* ge- »krenkt.»

Het was reeds vooruit, als 't ware, een weêrslag op hetgeen de Hervormde kerk wenschte.

Vindt men in officiële erkenning der bisschoppen waardiger antwoord?

Wij zouden wel willen weten wat de talrijke teekenaars der adressen tegen de invoering der bisschoppelijke hierarchie, daarvan zeggen?

De *Synodale Commissie* teekent haren brief aan den Koning als »Uwer Majesteits getrouwe onderda*nen*, de Algemeene Synodale commis*sie*.»

Van waar dit?

Is het een loutere taalzonde? Of meende men alzoo de onderdanigheid van de *commissie* af en op de leden *persoonlijk* over te brengen?

Bij den uitslag der verkiezingen, zegt de *Nederlander*: »De ingenomenheid met de regtstreeksche *verkiezin-* »*gen*, ... is grootendeels voorbij.» *Nederlander* van 20 Mei.)

Onaangenaam gevoel wordt vaak in de voorjaarsdagen, onder het sterk uitloopen van het groen, waargenomen.

De opmerking getuigt overigens van groote naïviteit.

Toen de heer Groen het *Protestantisme bij de stembus geplaatst* had, werd gezegd »dat *de politie der anti-revolutionnaire leden in de Tweede Kamer behoorde te worden versterkt.*» Welnu aan die *Nederlanderige* wenschen werd door de kiezers met ruimte voldaan. Immers het is te voorzien, dat het vermaarde *drietal* nog met een *zestal mousquetaires* zal worden vermeerderd.

Zou het vreemd zijn, dat de verblinde menigte, dit ziende, begint terug te deinzen voor haar eigen werk? en nu de schuld werpt op de *wijze* van verkiezing, om zich zelf niet te verwijten, dat men zich in den dwarl der laatste dagen heeft laten bedotten?

De Nederlander van 23 Mei vraagt: »Is het, in den »geest van de kieswet, aan iemand, wien eene *benoe-* »*ming* en eene *herstemming* te beurt valt, *geoorloofd*, »de benoeming aan te nemen, *eer de herstemming* »*plaats gehad heeft?* — We gelooven het niet.»

Die gemoedelijke zorg voor de toepassing der *kies*-wet, is ons zeer aangenaam. — Te meer nu, zoo als gezegd wordt, bij hen, die den ontzettenden aanwas der anti-revolutionnairen in de Staten-Generaal zien, minder ingenomenheid met die wet zou worden bespeurd.

Wij willen gaarne de vraag onderzoeken. Bij voorraad stellen wij aan *'s Nederlanders* geloof aan den *geest* der kieswet, art. 109 dier wet over. Daar wordt geregeld, hoe gehandeld moet worden, ingeval iemand eene *benoeming* aanneemt, en in een ander district over hem *herstemd* moet worden.

Wij zijn verlangend, iets naders omtrent dien *geest* der kieswet naar Nederlanderachtige opvatting te vernemen.

Welligt rekent ook thans de anti-revolutionnaire Courant discussie met ons onmogelijk. — Wij hebben ook slechts de *letter* der wet, zij den *geest!*

Buitenlandsche Berigten.

FRANKRIJK.

De zittingen van de beide Kamers trekken zeer aandacht tot zich; want ook de Senaat, heeft op d 21sten eene belangrijke zitting gehouden. Men beraadslaagde over de conclusie van de commissie van rapporteurs over het wetsontwerp betrekkelijk den staf d marine, strekkende tot verwerping van het ontwe De verdaging van de beraadslaging tot Maandag met groote meerderheid, ten 6 ure des avonds, a genomen. De uitslag is nog steeds zeer onzeker. het Wetgevend ligehaam heeft de President een decr voorgelezen, houdende intrekking van het wets-ontw tot het verleenen eener nationale schadeloosstelling a de weduwe van den maarschalk Ney. De vergader heeft daarop beraadslaagd en goedgekeurd het we ontwerp tot opening van een krediet van 2,700,000 tot hulpbetoon aan oude militairen. Men spreekt v een senaats-besluit tot vermeerdering van de civiele li met 5 millioenen francs, benevens eene som van millioenen voor 1853, uitsluitend bestemd voor kost van het huwelijk en inrigting van het huishouden d keizers.

— Volgens een gerucht zou eene socialistische v gadering in de omstreken van Lyon overvallen zij Er zou een bloedige strijd hebben plaats gehad. I troepen waren meester van het terrein gebleven en socialisten zouden naar Cayenne reeds zijn ingescheep Overigens zijn ons omtrent eenige departementen v Frankrijk, weinig voldoende berigten medegedeeld.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Weenen, 19 Mei, dat het groo bal, den 18den door den minister van buitenlandsc zaken, graaf Buol Schauenstein, ter eere van Koni Leopold en zijn zoon gegeven, zeer schitterend w Den 19den had de koning prins Windischgraetz graaf Maurits Dietrichstein, oud-kamerheer des keize ontvangen. De Belgische vorsten zouden dien midd aan het hof dineren met den koning van Pruissen de prinsen Karel en zijn zoon Frederik Karel v Pruissen. Men zegt, dat het huwelijk van den hert van Brabant en de aartshertogin Maria, in Novemb aanstaande zou plaats hebben. Ten vijf ure was koning van Pruissen met zeer veel plegtigheid aan h station van den spoorweg ontvangen. Eene telegrap sche depêche van den 21sten, des avonds, deelt me dat koning Leopold en de hertog van Brabant m de keizerlijke familie dien morgen naar het kaste Nouseé von Lanenburg, op 4 uren van Weenen gel gen, aan de Hongaarsche grenzen, was vertrokke Des middags was er diner te Schoenbrunn. Den volge den dag zouden de Koning en zijn zoon Weene weder verlaten.

SPANJE.

Het *Dagblad van Madrid* van 16 Mei deelt een reeks van hervormingen mede in de administratie d financiën aangebragt. De voornaamste betreft de ver eeniging onder eene enkele directie van de direct belastingen, de finantiëele statistiek, de domeinen, d indirecte belastingen en de accijnsen. De bezuiniging zou 372 millioen realen [*f* 450.000.] bedragen. D *Epoca* verzekert, dat de hervormingen zich daarb niet zullen bepalen. De minister van financiën zou de handel en den landbouw bevoordeelen, door de verla ging van de belasting op sommige artikelen, door d vermindering van den prijs van het zout, door de voor bereiding van eene voorzigtige herziening der tarieve en door de vernietiging van de banden, die de ont wikkeling van de algemeene welvaart belemmeren.

TURKIJE.

Eene telegraphische depêche van den 22sten, e die latere berigten uit Konstantinopel mededeelt, zon der dat de dagteekening aangeduid is, deelt een be langrijk feit mede, namelijk de aftreding van he Turksche ministerie. Het nieuwe Turksche kabine zou aldus zijn zamengesteld: Mustapha Pacha, groot vizier; Mehemet Ali Pacha, oud groot-vizier, ministe van oorlog; Ali Pacha, minister van buitenlandsch zaken, Fuad Effendi, minister van binnenlandsch zaken; en Riffaats Pacha, minister van justitie. Prin Menchikoff had een uitstel verleend, om den divan o zijn *ultimatum* te kunnen doen antwoorden. Een brie van den 7den, die eerst later is aangekomen, deel mede, dat reeds op den 6den eene geringe wijziging in het ministerie was gekomen, waardoor men d algeheele aftreding van het vorige kabinet kon voo zien. Ahmed Fethi Pacha, de schoonbroeder van d sultan, die te gelijk met Reschid Pacha uit zij betrekking van directeur der artillerie was ontslagen en kort daarop tot minister van koophandel werd be noemd, was tot zijne oude betrekking herroepe Namik Pacha, directeur van de artillerie, had h

vervangen. Ahmed-Fethi Pacha, wordt gehouden als niet zeer ongenegen jegens Rusland, en daarom had zijne benoeming groote verwondering geschied. Men zeide, dat zijne benoeming dan ook tegen het advies van de overige ministers was gebeurd. Ahmed Fethi-Pacha had gebruik gemaakt van de gelegenheid om den sultan in den rouwtijd bijna alleen te naderen, en had de betrekking terug weten te erlangen, die hij met groot leedwezen had verloren. Men moet waarschijnlijk zijn naam, en dien van Namik Pacha bij de andere nieuwe ministers voegen. De gevolgtrekkingen, uit dit alles op te maken, zijn, dat de Porte, die niet magtig genoeg door Engeland en Frankrijk ondersteund wordt, aan Rusland zal toegeven, en dat het oude kabinet zich van de verantwoordelijkheid, daaraan verbonden, onttrekt. Turkije kan toch alleen weêrstand bieden, wanneer het krachtig wordt ondersteund; en reeds had de Engelsche gezant, op den 9den, door den Divan gedrongen, een ontwijkend antwoord gegeven, en de fransche gezant had zich, ofschoon beter voor Turkije gestemd, niet alleen willen vooropzetten. De Divan begreep toen, dat er niets anders overbleef, dan de voorstellen van prins Menchikoff aan te nemen.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 23 Mei.

Men verneemt, dat eene Commissie uit het kollegie van burgemeester en wethouders der residentie, bij gelegenheid der audientie des konings, op den 20 dezer, de eer heeft gehad, namens dat collegie Z. M. geluk te wenschen, met het op handen zijnde hooge huwelijk van Z. K. H. prins Hendrik der Nederlanden met H. D. H. de prinses Amelie van Saxen-Weimar.

Gisteren is de tentoonstelling van schilder- en andere kunststukken in deze residentie geopend. Heden werd zij, bij het fraaije weder, reeds druk bezocht.

Uit het verslag over den toestand der gemeente 's Gravenhage over den jare 1852 blijkt, dat de wettige bevolking op 31 December 1852 beliep 34,188 mannen en 40,200 vrouwen; totaal 74,388; terwijl de feitelijke bevolking op datzelfde tijdstip bekend was, als te bestaan uit 35,021 van het mannelijk en 40,255 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 75,276. Het getal kiezers voor leden van de Tweede Kamer bedraagt 1547, voor de provinciale Staten 1533 en voor den gemeenteraad 2477. Over 1852 zijn tot de visscherij van Scheveningen gebezigd 104 bomschuiten of pinken en 11 booten.

Z. Ex. de baron van Heeckeren, Nederl. gezant te Weenen, is met verlof in het vaderland aangekomen, en wordt eerdaags in deze residentie verwacht.

In de zitting van den Hoogen Raad van 17 dezer heeft de heer procureur-generaal conclusie genomen in zake de voorziening in cassatie van S. E. Langendam tegen een vonnis der arr. Regtb. te Nijmegen, van 22 April, betreffende de bekende kiezersquaestie. Het aangevoerd middel van cassatie bestond in beweerde schending van art. 139 Grondwet; jo. art. 1 kieswet; art. 5 gemeente-wet met en art. 4 kieswet, en verkeerde toepassing van het laatste lid van art. 2 kieswet, als zoude de regtbank aan het in laatstgemeld art. voorkomend woord, *betaling*, eene onjuiste beteekenis hebben gehecht, en overigens de kieswet ten deze zijn in strijd met de Grondwet, en als zoodanig onverbindend. De procureur-generaal bij den Raad heeft geconcludeerd tot verwerping der voorziening, met veroordeeling van den req. in de onkosten. Uitspraak, 28 Mei.

In een manifest aan de kiezers in het district Zutphen, weinige dagen voor de verkiezing rond gedeeld, komt, na de gewone smaadredenen tegen den heer Thorbecke en het ministerie, waaraan hij zijn naam gaf, onder anderen het volgende voor:

„Wat in de stilte was voorbereid, wat men gemeend „had voor altijd in het duistere verscholen te zien blij„ven kwam aan het licht. Dat een R. C. Minister, „een van Sonsbeeck, als getrouwen zoon der Kerk zijn „Vaderland vergat, waar hij zijn leven doorbragt en „vroeger in gewigtige betrekkingen een eervollen naam „droeg, om niets meer te zijn dan een geheime hand„langer van zijnen meester te Rome .... het zij hem „vergeven.

„Maar dat een protestant, een van Zuylen van Nije„velt, nog zelfs eene schrede verder heeft durven gaan, „dan zijn geloovigen voorganger, dit moet elk eerlijk „protestant met weemoed vervullen.

„*Utrecht, de stad bekend door de onverdraagzaamheid „harer inwoners.*

„Dit schreef de Protestantsche Minister van een Pro„testantsch Vorst aan een R. C. gezant, geplaatst aan „het hof van Rome.

„Waar is u, mijnheer van Zuylen van Nyevelt! die „onverdraagzaamheid gebleken? toch niet gedurende „uw verblijf aan Utrecht's Hoogeschool, of wanneer gij „later welwillend daar ontvangen werd?

„. . . . .

„Protestanten! bedenkt wat gij doet.

„Kiest mannen van eerlijk karakter, met een warm „protestantsch gevoel en een helder hoofd en roept het „allen toe: „ondersteunt den koning. Pleegt geen ver„raad aan het Vaderland."

Dit stuk, waarschijnlijk van de firma Drieling en Co. afkomstig (het is te Utrecht gedrukt en door de zorg der Vereeniging Nederland en Oranje verspreid) geeft stof tot menige aanmerking.

Tallayrand zeide: „geef mij een regel schrift van wien ook en ik breng hem tot de galg." Onze vrome Protestanten schijnen dit aphorisme in praktijk te willen brengen.

De heer van Zuylen had in een vertrouwelijken, bijkans particulieren brief aan den Graaf de Liederkerke geschreven: *dat Utrecht eene stad is, bekend door de onverdraagzaamheid harer inwoners* en op dien grond onder anderen, bezwaar gezien in de oprigting *juist daar* van een aartsbisschoppelijken zetel.

Verdient iemand, die zoo iets heeft durven schrijven, verder in aanmerking te komen, om eenig deel te nemen aan de behandeling onzer openbare aangelegenheden?

De Utrechtsche propaganda oordeelde van niet. Aan de kiezers werd aanbevolen om mannen te kiezen, van eerlijk karakter, met een warm Protestantsch gevoel en een helder hoofd: alle eigenschappen, in den heer van Zuylen niet te vinden.

Het resultaat was, dat de heer van Zuylen nog geen jaar geleden, bijna eenparig tot lid der Tweede Kamer gekozen, thans geene meerderheid kon verwerven.

Van eene andere zijde, was, wel is waar, gesproken van verdiensten, van talenten, van eene eerlijke parlementaire loopbaan van bijkans vier jaren. Er was opgemerkt, dat de heer van Zuylen met de zaak die thans de gemoederen zoo zeer in beweging brengt, eigenlijk niets te maken heeft gehad en dus ook daarvan de schuld niets moest dragen. Ja, door sommige gewoonlijk wel onderrigte personen, werd medegedeeld, dat de heer van Zuylen de portefeuille van Buitenlandsche Zaken niet had willen aanvaarden, dan na de zekerheid te hebben bekomen: dat aan de regeling der R. C. zaken de laatste hand was gelegd.

Maar kan dat alles opwegen tegen het onloochenbare feit, dat de heer van Zuylen in eenen confidentiëlen brief geschreven, welligt met eigen hand geschreven heeft: *Utrecht, bekend door de onverdraagzaamheid harer inwoners?*

De Utrechtsche propaganda meende dit niet te kunnen toegeven; de meerderheid der Zutphensche kiezers homologeerde dit vonnis.

De heer van Zuylen werd *niet* gekozen. Hij had getoond, noch een eerlijk karakter, noch een warm protestantsch gemoed, noch een helder hoofd te bezitten. Immers was hij het niet, die heeft geschreven. „Utrecht „bekend door de onverdraagzaamheid harer inwoners?"

Treurig voorzeker mag de toestand geacht worden van een land, waar dergelijke redenen genoegzaam ingang vinden om hem, tegen wien ze worden aangevoerd, op eenmaal het tot dusver genoten vertrouwen te doen verbeuren.

Zie, een minister moet aan een gezant de redenen mededeelen, die den Koning hebben bewogen, hem terug te roepen. Hij acht sommige dier redenen van te kieschen, van te teederen aard, om die in eene officiele depêche op te nemen; en voegt daarom, bij deze, een vertrouwelijk schrijven aan den gezant. Zijn opvolger verbreekt het geheim dezer confidentiële briefwisseling; maakt het een met het ander openbaar, en omdat daarin iets voorkomt wat de gevoeligheid der ingezetenen van Utrecht opwekt, tracht men de gemoederen tegen den inmiddels afgetreden staatsdienaar op te ruijen, en wordt zijn naam geschrapt van de lijst dergenen, die het vertrouwen der kiezers waardig zijn!

De schrijver van het manifest vraagt naar bewijzen van de onverdraagzaamheid der ingezetenen van Utrecht. Heeft men er, vraagt zij, op gemoedelijken toon, zelfs den heer v. Zuijlen niet *verdragen*, gedurende zijn verblijf aan de Hoogeschool? Heeft men hem later te Utrecht niet welwillend ontvangen?

Wij kunnen ons over dit laatste punt niet uitlaten. Wij willen zelfs aannemen, ofschoon wij er niet zeker van zijn, dat indien de heer v. Zuijlen het waagde, zich thans te Utrecht te vertoonen, hij aan geene beleedigingen op de openbare straat, of in de beschaafde kringen zou blootgesteld zijn. Maar wat het verlangde bewijs betreft, vragen wij op onze beurt aan den schrijver; zijt gij dan alleen een vreemdeling te Jeruzalem? Hoe, Utrecht zwaait den toorts van godsdienstige tweedragt; van Utrecht gaan de werpijlen uit, die in weinig tijds, het geheele land in lichte laaijer vlam zetten; te Utrecht worden al die schotschriften gedrukt en uitgegeven, die het vuur onderhouden en aanblazen; te Utrecht vormt zich het heillooze genootschap: *Koning en Vaderland*, met het doel allen uit te sluiten, die niet de gevoelens deelen van de oprigters; te Utrecht matigt men zich het regt aan, om het geheele land door, de keuzen te besturen in Protestantschen, d. i. anti-catholijken zin, — doch genoeg; ubi rerum testimonia adsunt, quod opus est verbis? Indien hier het woord onverdraagzaamheid niet voegt, waar zal het ooit gebezigd kunnen worden?

Teregt derhalve, heeft de afgetreden minister gewezen op de spanning, die in het stuk van godsdienst, te Utrecht bestaat en altijd heeft bestaan, om bezwaar te maken tegen de vestiging daar van een aartsbisschoppelijken zetel. Had hij verzuimd op die omstandigheid te wijzen: hij zou zijn pligt niet hebben betracht; en hoogst waarschijnlijk zouden zij, die zich over de gebezigde uitdrukking zoo verbolgen toonen, de eerste zijn geweest, om van zoodanig verzuim een punt van beschuldiging tegen den minister te maken. Doch genoeg; de toeleg is gelukt, het doel is bereikt. Wat bekreunt men zich om waarheid en goede trouw? Wij hebben hier immers met Jezuiten te doen, en wel van de ergste soort. Men weet dat bij die lieden als axioma geldt: het doel wettigt het middel.

Ingezonden Stukken.

's Gravenhage, 22 Mei 1853.

De raad delibereert of de stad ook *f* 25,000 aan een troep fransche zangers zal besteden?

De heer de Brauw vindt dat betrekkelijk weinig.

De heer Soury vindt een opera niets waard zonder een *corps de ballet*; zingen is wel aardig, maar hij mag graag zien dat er bij *gedanst* wordt.

De Burgemeester zegt, dat sints *twee eeuwen in deze vorstelijke residentie* een fransch tooneel geweest is. Twee eeuwen te tellen sedert 1813 is wat kras. Met uitzondering van Lodewijk, resideerde hier vroeger geen gekroond hoofd. Voor 1795 resideerden hier *'s lands Staten*.

Zooveel voor feesten bij het huwelijk van prins Hendrik, zooveel aan wedrennerij; *f* 25,000 aan fransche zangers?

hoeveel aan het onderwijs?

hoeveel aan handwerkscholen?

hoeveel aan het gezonder maken der stad, voornamelijk in de *minder* fatsoenlijke gedeelten?

hoeveel aan het zindelijk houden, opknappen, enz., der achterbuurten?

Of is daaraan niets meer te doen?

Eilieve! heeren, gaat eens kijken.

..NED.

's Hage, 20 Mei 1853.

Aan de Redactie van *de Grondwet*.

Opmerkelijk is het, dat sedert eenige dagen het *Journal des Débats* zich verwaardigt, eenige hoofdartikels omtrent het in Frankrijk bijkans niet bekende Nederland, te leveren. De onjuistheden, waarvan die artikelen wemelen, daarlatende, moet men zich toch verwonderen over de arglistige verdraaijingen van feiten daarin voorkomende, zooals er een van veel beteekenis en gewigt is: namelijk om den gewezen Minister van Binnenlandsche Zaken, Thorbecke, tot de *radicale* partij te doen behooren. Dat kon ook wel niet anders; de schrijver dier artikelen heeft toch steeds dezelfde begrippen en principes omtrent een' Constitutionnelen Staat verkondigd en meesterlijk verdedigd als dit door den Heer Thorbecke is geschied. — Het *Journal des Débats* kon hem dus als hoofd der Constitutionnele partij niet aanvallen; daarom gaf hij den Heer Thorbecke een *radicalen* rok. Waarom niet liever een Socialistische? Hij zou dan volgens de aan hem geleverde bouwstof, Thorbecke nog beter aan Europa hebben doen kennen en zijn Correspondent alhier kunnen believen. Het is echter duidelijk dat die artikelen geen den minsten invloed op waarheidlievende personen kunnen maken; want allen, die Thorbecke en den schrijver van het artikel in het *Journal des Débats* kennen, achten beiden hoog, vooral met het oog op de Constitutionnele principes, welke zij beiden jaren lang, alleen in het belang der vrijheid en van hun vaderland, verdedigd hebben, en weten zeer goed dat Thorbecke evenmin als de heer Bertin, als Radicalen of Republiekeinen mogen aangemerkt worden.

Wat zit er dan achter? Ik zal het u mededeelen.

Hij, die bekend is met de fransche dagbladen, weet zeer goed dat de Correspondenten van het *Journal des Débats* meerendeels zijn, de Ambassadeurs, Ministers, Secretarissen, Atachés, Consuls of Vice-Consuls van het fransche Gouvernement bij de respective bevriende Mogendheden. Die het nog niet weet, gelieve slechts de sedert eene maand geleverde Turksche Correspondentiën te lezen, en daar kan hij zich overtuigen, of ik de waarheid spreke. Welnu, de bouwstof, tot de artikelen over Nederland, *heeft denzelfden oorsprong*, en is geleverd door een der fransche gezanten geaccrediteerd bij eene der bevriende Mogendheden, van dat Keizerrijk. Wij willen dien gezant niet van de lekkernij heid beschuldigen, dat *hij zelf* daartoe de bouwstoffen zou verzameld hebben; dat zij verre van daar, iedereen weet dat beter; maar die gezant bezit een „*homme d'affaires*," die met de *Nederlander*, alleen wat de politiek betreft, sympathiseert; en die nu als gedienstige geest onder alle

mogelijke regeringen den bedoelden gezant als waarheid, en als het meest geschikt voor Nederland, opdischt, wat één ander Minister als zoodanig wenscht gezegd te hebben. De gezant, verheugd, van nu toch ook iets te kunnen opzenden, levert zoo de bouwstof tot de grootste onzin en de grootste onwaarheden. Het is met *voorbedachte rade* dat deze «homme d'affaires' over Katholijke provinciën spreekt, en daartoe Groningen en Friesland opgeeft, om niet te doen zien dat alles komt uit een Nederlanderachtig brein, gecopiëerd door duitsche handen.

Wij wenschten gaarne, dat een nederlandsch Ministerie dergelijke hulp niet benoodigd had; want bij ondervinding weten alle Nederlanders, wat zij van vreemde Mogendheden te wachten hebben; en tot welk einde vreemdelingen den lof van een man als van Hall verkondigen:

Om de wille van het smeer,
Likt de kat de kandeleer.

X.

Rotterdam, 22 Mei 1853.

Mijnheer de Redacteur!

De brief van den heer Jacobson, voorkomende in uw nummer van heden, is kortelijk te beantwoorden.

Het proces, waarop ik in mijn vorigen doelde is in der tijd in het *Handelsblad* opgenomen. Ik meen in een der nummers van de jaargangen van 1839 of 1840, die ik op het oogenblik niet bij de hand heb.

Het is mogelijk, dat ik mij in den naam van den toenmaligen firmant der bedoelde fabriek te Haarlem vergist heb, en dat zij toen niet op naam van den heer Prévinaire, maar op die van de heeren Poelman fils en Tervaecke stond. Intusschen is het aan velen bekend, dat de heer Jacobson zich steeds heeft voorgedaan, als belang bij deze firma's hebbende, en voor deze belangen steeds sterk partij heeft getrokken, zelfs tegen de Ned. Handel-Maatschappij: zoo zelfs, dat hij zich ten tijde van genoemd proces, zeer vijandig en ongepast tegen de Directie uitliet en voornamelijk tegen den heer de Clercq, die de bedoelde fraude ontdekt had. (1)

Wat de kwestie met den heer van Rijckevorsel betreft, kan ik UEd. niet anders mededeelen dan den indruk, welken toen ter tijd de brieven van beide heeren gemaakt hebben. UEd. vindt ze in bijgaande nummers der *Nieuwe Rotterdamsche Courant*. Des verkiezende zoudt UEd. ze kunnen mededeelen, en ik geloof niet dat iemand daaruit een ander oordeel zoude kunnen vellen. (2)

Ten aanzien van het godsdienstig vraagstuk heb ik geen woord gezegd van het geloof, waarin de heer Jacobson is geboren. Ik vond het alleen vreemd, dat een Jood aan Christenen de verzekering wilde geven dat een Christen, *goed* Christen was.

Voor het overige heeft de publieke opinie te Rotterdam genoegzaam regt over den heer Jacobson gesproken, dan dat ik hier nog iets zoude bij te voegen hebben, ten minste vooreerst.

De heer Baud kan intusschen gerust op zich het spreekwoord toepassen, aangaande de protectie, hem door den heer Jacobson verleend:

«*Mieux vaut un sage ennemi, qu'un ami imbécile.*»

Ik heb de eer te zijn *****

---

(1) Eigen ingesteld onderzoek heeft ons omtrent het bedoelde proces, het volgende doen leeren. — De Nederlandsche Handel-Maatschappij had op 3 Februarij 1834 een contract gesloten met de heeren Poelman, Fils et Tervaecke, volgens hetwelk laatstgemelde heeren aan haar jaarlijks eene aanzienlijke partij katoenen garens zouden leveren uit hunne te Haarlem te vestigen katoen-spinnerij. Later heeft men dit contract veranderd en op 16 Junij 1836 een nieuw gemaakt, waarbij bepaald is, dat in plaats van garens, door de heeren Poelman, Fils et Tervaecke zouden geleverd worden eene quantiteit katoenen stoffen, in hunne fabriek geweven. De Handel-Maatschappij eischte daarna, in 1838 vooral op grond dat men haar, in plaats van inlandsche goederen, Engelsche had geleverd, de vernietiging der beide contracten. — Deze actie werd 18 April 1838 behandeld voor de Regtbank van Koophandel te Haarlem. Wij ontleenen aan het pleidooi van den heer Mr. F. A. van Hall (thans Minister van Buitenlandsche zaken), die voor de N. H. M. optrad o. a. het volgende (zie *Handelsblad* van 20 April 1838.) »Hij deelde in zijne inleiding de nieuwe betrekkingen »mede, die tusschen eenige vreemdelingen, meestal Belgen, »onderling waren aangeknoopt, sedert hunne vestiging te Haar»lem. Eerst was de fabriek van den heer Poelman eene katoen»spinnerij, later werd zij ook tot eene katoen-weverij ingerigt; »naderhand werd een gedeelte van het lokaal aan den heer »Couvreur van Maldeghem verhuurd, om er zijnen handel in »vreemde en inlandsche goederen in uit te oefenen. De heer »Couvreur bestuurde, tevens de zaken der inlandsche fabriek, »terwijl de heer Poelman meestal in Belgie was. In November »1837 associeerden zich de heeren Couvreur en Hartog zoon »voor de fabricage, koop en verkoop van alle soort van katoe»nen, garens en katoenen stoffen, welke firma mede hare zaken »in hetzelfde lokaal deed. *In deze sociëteit waren de heeren »Prévinaire en Jacobson commanditaire associés, en deze zelfde »heeren deden bovendien afzonderlijk groote leverancïën van lijn»waden voor de Oost, welke van inlandschen oorsprong* MOESTEN »*zijn.*» Volgens den heer van Hall waren dus de heeren Prévinaire en Jacobson wel degelijk geïntereseerd in de firma, waartegen de N. H. M. eene actie instelde, omdat men haar in plaats van inlandsche goederen Engelsche had geleverd.

Ten betooge van de gegrondheid der actie, spliste de Heer van Hall zijn pleitrede in drie onderdeelen, waarvan het tweede aantoonde, dat de gedaagde firma hare verpligtingen niet zou hebben vervuld, en de N. H. M. *op eene onverantwoordelijke wijze misleid.* Wij verwijzen den belangstellenden lezer naar dat gedeelte van deze pleitrede, waaruit blijkt, dat onze briefschrijver, die zich gewis met de gronden door den Heer van Hall aangevoerd zal hebben vereenigd, niet ten onregte spreekt van levering van Engelsche goederen met certificaten van Inlandschen oorsprong. *Redactie.*

(2) De ons toegezonden Nieuwe Rotterdamsche Couranten zijn van 28, 29 en 30 Augustus 1850. De zaak, die het daar geldt, ligt geheel buiten onze beoordeeling, maar wij moeten doen opmerken, dat een brief, geteekend door den Heer H. van Rijckevorsel, opgenomen in de N. R. C. van 30 Augustus 1850 met de volgende zinsnede eindigt: »De beoordeeling van de handel»wijze van den heer *Jacobson* blijve thans aan ieders gevoel van »loijauteit en kieschheid overgelaten; evenzeer, of het iemand »voegt, gebruik te maken van particuliere gesprekken, maanden »geleden gehouden in een huis waar hij ontvangen is, ven »daar uitgerukte brokstukken *zoo* te bezigen, dat de naam be»zoedeld kan worden van hem, die zonder argwaan en terug»houding gesproken heeft. Op deze wijze worden zulke gesprek»ken hoogst gevaarlijk voor de rust en den goeden naam van »diegene, die ze ter goeder trouw en zonder nevenbedoelingen »houdt.» Op dezen brief schijnt de heer Jacobson *niet* geantwoord te hebben. *Redactie.*

Varia.

Professor Vreede.

Berouw komt na de zonde. Ook die op politiek terrein heeft gezondigd, kan wel eens berouw gevoelen, en wij twijfelen er geen oogenblik aan, of wij zullen weldra vele dusdanige zondaren in zak en assche voorbij ons heen zien gaan. Wij hopen dat »de begaafde en eerbiedwaardige» Groen (gelijk hem het liedje zijner vrienden noemt), aan het hoofd der lange rei zal wezen, ja wij wenschen zelfs — hoe onwaarschijnlijk de wensch zij — den heer van Dam onder de berouwhebbenden te tellen, al is hij ook de hekelaiter. Hoe vreedzaam zal het er dan uitzien in Nederland!

Maar professor Vreede! die goede ziel is reeds teruggekeerd, of liever hij heeft nooit iets misdaan, blijkens zijn eigen zeggen in de *Utrechtsche Courant*. De geleerde man heeft in de *Tijd* zich hooren noemen als medestander der volksberoerders van den dag. Hij heeft gelezen: de coalitie Vreede-Groen-van-Dam, en 't haar is hem te berge gerezen van schrik. Wie zou ook niet schrikken, als men zoo op eens zich ontmaskerd ziet voor het publiek, en vooral als men den moed niet heeft om datgene door te zetten, wat men toch eigentlijk het liefst zou willen?

Als Don Quichotte — in Langendijks blijspel van dien naam — slaags raakt met eenige boeren-bruiloftsgasten, kloutert zijn kleine, gebrekkige schildknaap Sancho, als een door honden gejaagde kat in het geboomte, en schreeuwt, zoodra hij zich maar veilig weet voor klappen: »hou je goed, dappere ridder, raak ze, dat er niets van overblijft!»

Prof. Vreede doet even zoo. Hij heeft het vuur aangeblazen en allerlei citaten uit zijn boeken gescheurd en onder de menigte gestrooid, citaten tegen de bisschoppen en hun goddelijk regt. Utrecht is er door op de been gekomen; Groen, van Dam en meer dergelijken hebben den professor omheisd en in hun tent opgenomen. Toen is de storm opgestoken, maar wat al te geweldig; en prof. Vreede is zoetjes, zachtjes terug getrokken tot achter de schermen, om daar weder een beetje op zijn gemak naar citaten te snuffelen, en die dan, zonder dat iemand hem zag, onder de onstuimige menigte te werpen. Daar hoort de man eensklaps zijn naam zeer duidelijk noemen; het hart ontzinkt hem en hij vat de pen op, niet om te zeggen: ik behoor niet bij de coalitie, ik ben geen vriend van de oproermakers; volstrekt niet, ook daarvoor heeft hij geen moed; maar enkel en alleen om te vertellen dat hij een kleinzoon is van Pieter Vreede. In eenige aandoenlijke uitroepen herhaalt hij zulks. Zou ik — zegt hij met een klimmend emphase — tegen de Katholieken zijn, ik, de kleinzoon van Pieter Vreede, die in 1797 zoo dapper gestreden heeft voor de emancipatie der Noordbrabandsche Katholieken? — Dat was zeer braaf van Pieter Vreede en verdient nog onzen dank. *Requescat in pace.*! Maar wie zal in 's hemelsnaam nu zoo gek zijn, omdat grootpapa goed gezind was, zijn kleinzoon, die zoo geheel anders handelt, ongestraft den razenden Roeland te laten spelen? Een schooljongen, die op een boevenstuk betrapt wordt en den stok reeds boven zijn hoofd ziet zweven, tracht zich te redden met in zijn angst te roepen: »weet je wel dat ik de zoon ben van ...?» men haalt de schouders op bij des jongens pretentie; maar als een professor in de regten van hetzelfde middel zich bedient, wat zou men dan moeten doen? Den geleerden man moeten beklagen, dat hij zich zoo ver kan vergeten ten eerste, en ten tweede zulke dwaze verdediging-smiddelen darft aangrijpen.

In ieder geval, prof. Vreede heeft zich belagchelijk aangesteld van het eerste oogenblik af, dat hij begonnen is zich op staatkundig terrein te begeven. De oorzaak er van is niet ver te zoeken, ze ligt in het slot van zijn artikel. De kleine Vreede kan den grooten Thorbecke niet zetten. Prof. Vreede zou gaarne gezeten hebben op de plaats, waar prof. Thorbecke eens gezeten heeft; en hij zal het nooit vergeven, dat zijn ambtgenoot boven hem is geklommen. 't Verschijnsel is niet zeldzaam. Het genie staat eeuwig ten doel aan de kuiperijen der middelmatigheid; de boekgeleerdheid vliegt waar ze kan, den oorspronkelijken man in het aangezigt.

Het zou eene spoedige en zeker grappige oplossing wezen onzer staatkundihe verwikkelingen, zoo het gebeuren kon dat er een ministerie Vreede-Groen op het kussen kwam. Dan zouden we eens wetten krijgen, zoo als er geen land ze heeft: wetten gemaakt met de schaar, gelijk de *Nederlander* dagelijks gemaakt wordt; wetten zamengelapt uit, den Hemel weet wat voor citaten à la Vreede en Groen. Welke namen voor den citatenen-winkel! Het zou echter te bezien staan wie de baas zou wezen, de kleinzoon van Pieter Vreede of »de begaafde en eerbiedwaardige» Groen. Naar allen schijn de laatste, die ook Pieter Vreede's kleinzoon wel zou overwinnen met zijn gewoon: »Dit is dezerijds voorlang reeds gezegd.»

(*De Tijd.*)

Correspondentie.

De geëerde inzender van het artikel, ten betooge, dat de Heer van Hall zuiniger zal wezen in zijn beheer dan vroeger, omdat deze Minister tot zelfs in den aankoop eener piano voor zijne aanstaande een uiterste opgedreven bezuinigingsgeest heeft aan den dag gelegd, zal, bij nader indenken, ons toegeven, dat het voor plaatsing niet geschikt is. Wij bestrijden den Hr. v. Hall als openbaar persoon, als staatsman; persoonlijke, huiselijke handelingen mogen daarom niet beoordeeld worden.

Het is naar onze meening inconstitutionneel, om al wat er in de laatste dagen is gebeurd, aan den Koning zelven toe te schrijven: wij houden ons aan de verantwoordelijke Ministers. Om deze reden kan ook niet worden medegedeeld, wat met den heer V. t Rotterdam zou zijn gesproken op de jongst gehouden audientie, met betrekking tot den afloop der verkiezingen aldaar.

Het gesprek, dat op Noordhey — de Kostschool, waar de Prins van Oranje zijne eerste leerjaren doorbrengt — gehouden is door jonge lieden en door een aanwezige ons medegedeeld, is interessant en karakteristiek tevens. Het zijn evenwel nog kinderen; het verstand komt met de jaren. Wij zien dus geen reden, om dat gesprek in onze Courant te plaatsen; het kan ergernis geven, maar waarlijk niets tot de verandering van den betreurenswaardigen staat van zaken toebrengen.

Laatste Berigten.

Den 19den dezer is te Weimar het huwelijk van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, met H. H. de Prinses Amalia van Saksen-Weimar-Eishenach, op het Groot-hertogelijk residentieslot plegtig gesloten. Behalve H. M. de Koningin-Weduwe der Nederlanden en de Groot-hertogelijke familie, waren daarbij tegenwoordig HH. KK. HH. de Prins en de Prinses van Pruissen, H. H. de Hertog en de Erfprins van Meiningen en Z. H. de Prins Maurits van Altenburg. De plegtigheid werd voorts bijgewoond door de gezanten van de Nederlanden, van Oostenrijk, Rusland, Frankrijk, Pruissen, Engeland en Saksen, benevens een aantal hooge militaire en burgerlijke beambten.

Prijscourant der Effecten.

AMSTERDAM. WOENSDAG 23 MEI.

Nederland, Werk. Schuld,	à 2 1/2 Pct.	64 1/2	3/4	5/8	
Dito dito.	» 3 »	75 5/8	5/8	11/16	
Dito dito.	» 4 »	95 9/16	10/16	5/8	
Amortisatie.	» 3 1/2 »				
Aand. Handel-Maats	» 4 1/2 »	128	1/2		
O. I. Leening 1844	» 4 »				
Aand. Arnh. Spoorweg	» 4 1/2 »				
Dito Holl. dito.					
Belgie, Certificaten	» 2 1/2 »	[illegible]			
Dito bij Rothschild	» 2 1/2 »	53			
Frankrijk, Certificaten	» 3 »	7			
Rusland, bij Hope en Comp.	» 5 »	109 3/4	1/4		
Dito A°. 1828—1829	» 5 »	106			
Inschr. op 't Grootboek	» 6				
Dito Certificaten	» 6 »	75			
Cert. dito Hamburg Amin.	» 5 »				
Negot. 1831 en 1833.	» 5 »				
Dito 1840	» 4 »	93 5/8			
Dito Stieglitz	» 4 »	92 1/2			
Dito Nieuwe	» 4 »	92 1/2			
Nieuwe Eng.	» 4 1/2 »				
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	» 1 »	23 13/16	7/8		
Nieuwe.	» 3 »	48 3/4			
Binnenlandsche	» 3 »	48 13/16	7/8		
Cert. Coup. Sp. Com.		6 9/16			
Amort. Schuld.					
Portugal, te Londen	» 5 »	40			
Dito dito	» 4 »	37 3/4	8 1/8	7 3/4	
Weener, Bank.	» 5 »				
Dito.	» 4 »				
Metalliek 1816—1852	» 5 »	83 11/16	4 1/16		
Dito 1847	» 2 1/2 »				
Dito 1851 en 1852	» 2 1/2 »	43 1/2			
Dito 1849	» 5	» 9	4 7/16	1/8	
Dito Lett. B.	» 5	» 9			
Aand. ƒ 500 bij Rothschild.					
Dito ƒ 250 dito 1839					
Napels, Certific. bij L. & B.	» 5 »				
Polen, Obligaten	» 4 »	87 3/4			
Aandeelen 1835	ƒ				
Sardinie, te Londen	» 5 pCt.				
Denemarken, Dito	» 5 »				
Griekenl, te Londen	» 5 »	7 9/16	5/16		
Philad., bij Hope en Comp.	» 5 »				
Te Londen	» 6 »				
Bank					
Louisiana, te Londen	» 5 »				
Brazilie, te Londen 1824	» 5 »	9	1/8		
Dito 1843	» 5 »				
Grenada, Dito à 100 p. st.	» 2 1/4 »				
Dito Uitg.					
Ecuador.					
Mexico, te Londen Nieuwe	» 3 »	23 15/16			
Venetie, te Londen	» 3 1/2 »	36 1/4			
Dito Uitg.	» 1 »				

Koers van het geld: Beleening 2 1/2, Prolongatie 2 1/2, Disconto 2 pCt.

Van de genoteerde fondsensoorten was de handel in Holl. Oostenrijksche en Portugesche zeer levendig, blijvende eerst- en laatstgenoemde hooger gevraagd, terwijl de anderen onveranderd vast sluiten.

Bij JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.